

РЕШЕНИЕ

№ 252

гр. С.З. , 25.11.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – С.З., I ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ в публично заседание на четиринадесети октомври, през две хиляди и двадесета година в следния състав:

Председател: Даниела К. Телбизова Янчева

Членове: Николай И. Уруков
Атанас Д. Атанасов

Секретар: Таня Д. Кемерова Митева

като разгледа докладваното от Николай И. Уруков Въззивно гражданско дело № 20205500503038 по описа за 2020 година

Производството е на основание чл.258 и сл. от ГПК.

Производството е образувано по въззивната жалба на И. Д. П. от гр.С. против решение № 447 от 20.03.2020 г., постановено по гр.дело № 3278/2019г. по описа на Старозагорски районен съд.

Въззивникът обжалва изцяло постановеното първоинстанционно решение, което твърди, че е необосновано и постановено в противоречие с материалния закон и при съществено нарушение на процесуалните правила. Излага подробни съображения.

Претендира отмяна на обжалваното решение и постановяване на ново решение, с което с което съдът да уважи предявените искове, като основателни и доказани.

Претендира присъждане на направените съдебни разноси и пред двете съдебни инстанции.

Доказателствени искания не са направени.

В отговора си по чл.263, ал.1 ГПК, другата страна Я. Г. Н. , чрез пълномощника си адв.С.Р. от АК – С.З., взема становище, че депозираната въззивна жалба е неоснователна и недоказана и като такава следва да бъде отхвърлена, а постановеното решение, като валидно, правилно и допустимо следва да бъде потвърдено. Излагат се съображения в тази насока.

Претендира присъждане на направените по делото съдебни разноси, представляващи заплатено адвокатско възнаграждение по Договор за правна защита и съдействие.

Доказателствени искания не са направени.

След извършената служебна проверка по реда на чл.267, ал.1 от ГПК във връзка с чл.260 и чл.261 ГПК съдът намира въззивната жалба за допустима и редовна, поради което същата следва да бъдат разгледана по съществото си относно нейната материална основателност.

Въззивникът И. Д. П. , от гр.С., редовно и своевременно призована, не се явява и не изпраща упълномощен представител по делото. По делото са представени подробни писмени бележки от 22.10.2020 год. от адв. Костя К., с които молят въззивната жалба да бъде изцяло уважена, като бъде отменено първоинстанционното Решение и въззивният съд да постанови друго такова, с което да уважи изцяло предявения от въззивницата иска.

ВЪЗЗИВАЕМИЯТ Я. Г. Н., редовно и своевременно призована, вместо нея се явява адв. С.Р. – упълномощен от по-рано, който моли съда да се остави без уважение въззивната жалба на въззивницата и да се уважи изцяло техния писмен отговор. Моли съдът да потвърди първоинстанционното решение, като осъди въззивницата да ѝ заплати направените от нея по делото разноси. Подробните съображения за това са изложени в депозираната по делото писмена защита на 26.10.2020 год. от адв. С.Р., като пълномощник на тази въззиваема.

Съдът, след като провери събраните по делото доказателства и обсъди становищата на страните, намира за установена следната фактическа и правна обстановка по делото:

Предявени са обективно съединени иски са с правно основание чл.55, ал.1, предл.1 от ЗЗД и чл.86 от ЗЗД

Пред двете съдебни инстанции се установява следната фактическа обстановка:

На датата 18.06.2014 г. въззивницата е превела по банковата сметка на въззвиваемата сумата от 3500 лева, видно от представеното от въззивницата и неоспорено от въззвиваемата преводно нареждане (л. 3). В същото, като основание за този превод, самата ищца е посочила „заем по дог.“, с което на практика сама е признала извънсъдебно този неизгоден за нея факт, че е превела тази сума на въззвиваемата не без основание, а на това посочено от нея самата в това ѝ платежно нареждане основание - заем (л. 3). Тези обстоятелства се потвърждават и от т. IV - 1-4 на заключението на назначената по делото съдебно - икономическа експертиза, което съдът възприема поради неоспорването му от страните и липсата на противоречие с останалите доказателства (л. 92-93 от първоинст. дело).

На 27.06.2014 г. въззивницата е превела по банковата сметка на въззвиваемата и сумата от 2000 лева, видно от представеното от въззивницата и неоспорено от въззвиваемата преводно нареждане (л. 4). В същото, като основание за този превод, самата ищца е посочила „заем“, с което сама е признала извънсъдебно и този неизгоден за нея факт, че е превела и тази сума на въззвиваемата не без основание, а на това посочено от нея самата в това ѝ платежно нареждане основание - заем (л. 4). Тези обстоятелства се потвърждават и от т. IV - 5-8 на ЗСИЕ (л. 93).

Това именно главно основание (заем) за тези два превода на въззвиваемата, въззивницата е признала извънсъдебно и в сключения на 18.07.2016 г. с третото лице М.Ж.Ж. договор за цесия. В същия е уговорено, че въззивницата прехвърля на това трето лице своите вземания от въззвиваемата за връщане на дадените ѝ в заем, евентуално - без основание, суми в размер на общо 7500 лева, сред които и процесните две горепосочени иски суми. Това е видно от мотивите на представените с исковата ѝ молба решения по гр.д. № 168/2016 г. на СЛОС, по гр.д. № 68/2017 г. на БАС и по гр.д. № 38718/2017 г. на ВКС (л. 5-22).

Вярно е, че в мотивите на последното ВКС е приел, че тази цесия е нищожна, поради липсата на предмет, защото не е индивидуализирано цедираното с нея вземане, тъй като в същата са посочени две евентуални основания за възникването му — договор за заем или евентуално неоснователно обогатяване (л. 20-21). Поради това са неоснователни доводите на пълномощника на въззиваемата в отговора, че въззивницата била цедирала с този договор процесните вземания на това трето лице, защото същият е нищожен, поради липса на предмет, поради което не е произвел присъщите му правни последици и не е цедирал на същото трето лице тези вземания. С подписването му обаче, въззивницата още веднъж сама е признала извънсъдебно в същия договор неизгодния за нея факт, че тези преводи е извършила на въззиваемата не без основание, както твърди неоснователно сега в исковата си молба, а на посоченото от нея самата и в този договор главно основание - заем (чл. 175 ГПК).

Вярно е също така, че в същия въззивницата е посочила евентуално и другото основание за възникването им - неоснователно обогатяване. Но също така е вярно, че последното не е неизгодно за нея. Поради това не представлява признание по смисъла на чл. 175 ГПК, а подлежи на пълно и главно доказване от нея по настоящото дело, защото е част от фактическия състав на чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, на който е основала исковите си по делото (чл. 154, ал. 1 ГПК, т. 1 ППВС 1/1979 г.). Поради това не опровергава признатия от нея извънсъдебно и в тази цесия и неизгоден за нея факт, че процесните суми е превела на въззиваемата не без основание, а на посоченото от нея и в тази цесия и в платежните нареждания основание - заем (чл. 175 ГПК).

Този признат извънсъдебно от въззивницата факт, не се опровергава от представените от пълномощника на въззиваемата в първото заседание под опис пред първостепенния съд, възпроизведени на хартиен носител, като препис по смисъла на чл. 184, ал. 1, изр. 1 ГПК - електронни документи от електронната поща на въззиваемата. Тъкмо напротив. От същите е видно, че страните се познават и още преди 2014 г. са си разменяли различни електронни съобщения, заявки и молби за различни видове парични преводи и плащания (л. 67, 71, 73, 78-80). Сред тях е и отправената на датата 07.05.2014 г. от въззиваемата молба до въззивницата да ѝ изпрати парите за

посочена в прикачения файл на същото съобщение сметка, указвайки ѝ, че ще се справи с останалите посочени в същото съобщение сметки (л. 73).

Вярно е, че тези електронни съобщения/документи са подписани с обикновен електронен подпис по смисъла на чл. 13, ал. 1 ЗЕДЕУУ, който в случая представлява информацията в електронна форма за името и фамилията на всяка от страните, посочени в електронните им пощи, които са добавени и логически свързани с тези документи, за установяване съответно на авторството и адресата на всеки от тях (чл. 13, ал. 1 от ЗЕДЕУУ). Но също така е вярно, че въззивницата не е оспорила по делото нито съществуването, нито авторството, нито адресата на тези електронни изявления/документи, при което от същите следва да се приеме, че страните са уговорили да признаят помежду си тези си обикновени електронни подписи, с които са подписани, за саморъчни (чл. 13, ал. 4 ЗЕДЕУУ). А при това положение следва да се приеме, че изявленията в тях са на съответната страна, посочена в същите, като техен автор (чл. 180 ГПК).

А след като е така и признатият от въззивницата извънсъдебно в платежните нареждания, и в договора за цесия, факт, че е извършила превода на всяка от процесните две суми на въззиваемата, не без основание, а на посоченото от нея самата в тях основание - заем, е неизгоден за нея, а по делото няма други доказателства, които да го опровергават, съдът го намери за установен именно от тези извънсъдебни признания на въззивницата по делото за неговото осъществяване (чл. 175 ГПК и Р № 3372-1959 г.-I г.о.). Други релевантни доказателства няма представени по делото.

Съгласно Решение № 231 от 11.08.2014 г. на ВКС по т. д. № 678/2012 г., II т. о., ТК, докладчик съдията Мария Славчева, постановено по реда на чл. 290 ГПК, чл. 55, ал. 1, пр. 1 и пр. 3 ЗЗД Съдът е длъжен да даде защита на субективното право само в онези рамки и по онзи начин, който е поискан от ищеца. Последният е задължен да изложи фактите, на които основава правото си, като правната квалификация се дава от съда, въз основа на така изложените фактически обстоятелства и формулирания петитум.

Самата ищца твърди в исковата си молба, че е налице получаване от въззиваемата на нещо без основание, а именно паричната сума от 5500 лева, “но договор за заем няма сключен между страните.”. Това са твърдения в

исковата молба на самата ищца, с които съдът следва да се съобрази.

Според Решение с № 148 от 10.09.2019 г. на ВКС по гр. д. № 2183/2018 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Д.Д., постановено по реда на чл. 290 ГПК, чл. 26, ал. 2, изр. 2 ЗЗД чл. 28 ЗЗД, чл. 55, ал. 1, пр. 1, пр. 2 и пр. 3 ЗЗД.

В хипотезата на чл. 55, ал. 1, пр. 1 от ЗЗД ищецът следва да докаже само предаването на вещта, съответно плащането на съответната парична сума. Същият не е задължен да доказва обстоятелството, че предаването на вещта, съответно плащането на сумата, е извършено без правно основание. Задължението да докаже, че е налице правно основание за даването или плащането, е на ответника, тъй като именно наличието на това основание му дава възможност да задържи полученото **и предявения срещу него иск да бъде отхвърлен**. В случаите по чл. 55, ал. 1 от ЗЗД презумпцията на чл. 26, ал. 2, изр. 2 от ЗЗД не намира приложение, тъй като урежда съвсем различен случай. Тя е свързана с предвидената в чл. 26, ал. 2, пр. 4 от ЗЗД нищожност на сделките, при която обаче като основание се разбира типичната и непосредствена цел, с оглед на която се сключва конкретният вид сделка. Под основание в хипотезата на чл. 55, ал. 1 от ЗЗД обаче се разбира наличието на съществуващо между страните правоотношение, даващо възможност на една от страните да иска предаването на дадена вещ или плащането на определена парична сума, както и да задържи полученото.

В тази връзка именно ищецът и въззивник е доказал плащането на съответната сума, но ответникът е заявил, че същата сума е заплатена като заем, което се потвърждава и от изявлението на самата ищца в двата броя платежни нареждания, посочени като основни доказателства към исковата молба.

При тези установени по делото обстоятелства, съдът намери, че предявените искове са недоказани още в своето основание (чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД), Според нормата на чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, само който е получил нещо без основание, е длъжен да го върне. В тази насока въззивният съд следва да отбележи още и следните аргументи и доводи.

Според оплакванията на въззивника във въззивната му жалба обжалваното решение е постановено при съществени нарушения на правилата

на разпределение на доказателствената тежест в процеса, като се позовава на ППВС №1/28.05.1979 по гр. дело № 1 / 1979 г., където е дадено тълкуване на приложението на чл.55, ал.1 от ЗЗД. В мотивите към първоинстанционното решение съдът е посочил, че според т. 1 от ППВС № 1/28.05.1979 по гр. дело № 1 / 1979 г. ключов е фактическият състав, при който подлежи на връщане само полученото при наличието на липса на основание, а не правопораждащият факт. Според чл.154, ал.1 от ГПК всяка страна е длъжна да установи фактите на които основава своите искания или възражения. Според константната съдебна практика в производството по иск с правно основание чл. 55, ал.1, предл. 1 от ЗЗД, когато ищецът твърди, че ответникът е получил парична сума при начална липса на основание без наличие на някакво правоотношение, в тежест на ищеца е да докаже, че ответникът е получил претендираната сума, а при възражение на ответника, че е получил сумата на определено основание, в негова тежест е да установи твърдяното основание / в този смисъл са решение № 29 от 28.03.2012 г. по гр. дело № 1144/2010 г. на ВКС, IV г. о.; Решение № 374 от 8.05.2009 г. на ВКС по гр. д. № 5858/2007 г., III г. о., ГК; Определение № 421 от 25.03.2014 г. на ВКС по гр. д. № 592/2014 г., IV г. о., ГК; Решение № 239 от 16.07.2013 г. на ВКС по гр. д. № 1050/2012 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията М.П. и др./.

Но в настоящия случай има и друго релевантно обстоятелство, а именно противно на своите твърдения ищцата представя на съда доказателство за плащане, върху което сама е записала основанието за паричния превод. Поради тези обстоятелства ищцата по делото следваше да докаже освен факта на паричния превод, както и да обори собственото си изявление, че плащането е въз основата на договор за заем. Обстоятелството, че въззивницата И.П. доброволно е упоменала двукратно основание за преводните нареждания не може да бъде отбъгнато от съда, като в тежест на ответницата се възложи тя да докаже валидността на сключения договор за заем, тъй като преди това обстоятелство на преден план стои изявление на ищцата, което пряко касае спора по делото. В случай, че Пенева беше опровергала истинността на изявлението си за основание на преводните нареждания, тогава пред съда щеше да е налице хипотезата на чл.55, ал.1, предл.1 от ЗЗД, а именно извършен паричен трансфер без правно основание. Едва тогава се поражда задължението на Я.Н. да доказва основанието на

което следва да задържи преведените й суми, тъй като до този момент в правния мир, а и пред съда съществува основание за извършените преводи. Ето защо съдът правилно е отчел, че ищцата освен факта на паричния трансфер трябваше да докаже и липсата на правно основание и по-конкретно липсата на посоченото от нея правно основание, след това ответницата следва да докаже своите възражения, а именно, че е налице правно основание за задържане на парите. Тази процесуално закрепена последователност на действията в гражданското производство е с оглед установяване на безспорната истината и изчерпателност на доказателствата по спора. В противен случай щеше да остане неясен въпросът, защо щом ищцата твърди, че процесиите суми са преведени при изначална липса на основание, сама тя е посочила основание за паричните преводи - договор за заем.

В тази насока ищцовата страна не е доказала липсата на основаниято за превода, напротив посоченото основание в платежните нареждания обосновано разколебава съда, че те са извършени без основание, щом изрично и в двете е посочен „заем“. Според въззивника решаващият съд не е направил разлика между факта на посочено основание в платежното нареждане и факта „договор за заем“. Въззивната инстанция приема, че това тълкувание е неправилно, защото именно посочването в графата „основание за плащане“ в платежното нареждане дава индицията за мотива на банковия превод. Както беше посочено по-горе съдебната практика е красноречива, че при иск с такава правна квалификация релевантен е фактическият състав при който подлежи на връщане даденото без основание, а не правопораждащият факт, какъвто би се явил евентуално договорът за заем.

В крайна сметка самата ищца в първоинстанционното дело е въвела още с исковата молба две взаимноизключващи се обстоятелства, първото от които е твърдение, че липсва основание за превод, а второто — доказателство с което на практика оборва твърдението си, като и в двата платежни документа ясно е посочила основание. В тази насока Старозагорският районен съд е изследвал доказателствата и правилно е приел, че представляват извънсъдебно признание на И.П. за неизгоден за нея факт. В подкрепа на това е и обстоятелството, което е въведено още с исковата молба, а именно наличието на Договор за цесия от 18.07.2016 г., с който процесната сума е цедирана на М.Ж., а като основание за вземането е записано договор за заем или

неоснователно обогатяване. Безспорно е в случая, че с решение № 196 / 22.11.2018 г. по к.гр.дело № 3871/2017 г. на ВКС договорът е обявен за нищожен на осн. чл.26, ал.2 от ЗЗД с мотивите, че вземането, предмет на договора не е индивидуализирано. Макар за правния мир този договор да е обявен за нищожен от тези обстоятелства може да се изведе заключението, че за И.П. вземането е имало основание, тъй като в него е посочено, че то произтича от договор за заем и едва тогава, в условията на евентуалност от неоснователно обогатяване. Коректно съдът е отчел тези факти, като приема, че с подписването на този договор ищцата за пореден път прави извънсъдебно признание на факти. С оглед разпоредбата на чл. 175 от ГПК признания на факти се преценяват с оглед всички обстоятелства по делото. В настоящия случай изявлението, че вземането е получено без основание подлежи на пълно и главно доказване, тъй като е част от фактическия състав на чл.55, ал.1, предл.1 от ЗЗД.

Доводите за противното на пълномощника на въззивницата в въззивната му жалба, че в производството страните не спорели, че между тях не било налице заемно правоотношение, защото въззивницата твърдяла, че такъв договор между тях нямало, а въззиваемата била потвърдила това и не била представила доказателства за наличието му, са неоснователни. Не само защото въззиваемата въобще не е потвърждавала, нито признавала, че между страните не е налице заемно правоотношение. Тъкмо напротив. Оспорила е с отговора си твърдението в исковата ѝ молба, че процесиите два превода са осъществени без основание (л. 37). Но и защото, именно въззивницата следва да докаже пълно и главно тази твърдяна от нея липса на основанията за същите преводи, след като именно тя е признала извънсъдебно тъкмо противното в платежните нареждания за осъществяването им (чл. 154, ал. 1 ГПК). В случая обаче въззивницата, чиято е тук доказателствената тежест, не само не доказва твърдяната от нея липса на основание за тези два превода, но и сама е признала противното в платежните нареждания за осъществяването им, че е превела същите на посоченото от нея самата в тях основание - заем, а не без основание. Ето защо исковете ѝ за връщането им от въззиваемата, като получени без основание, се явяват недоказани още в своето основание (чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД). Поради това, като неоснователни, следва да се отхвърлят изцяло, заедно с акцесорните ѝ претенции за присъждане на законни лихви и

разноски по делото.

С оглед предприетото процесуално поведение от самата ищца и въззивница, настоящият съдебен състав приема, че е сезиран с осъдителния иск именно с правното основание чл. 55, ал.1, предл.1 от ЗЗД, В исковата си молба, заведена пред първостепенния съд за неизпълнението на парично задължение въззивницата в настоящото производство Пенева е претендирала процесната сума единствено и само като дадена „при липса на правно основание“. Същата въззивница и ищца е тази която с исковото си молба и в случая с уточняващата си молба, депозирани от адв. К. определя предмета и рамката на правния спор.

Въззивният съд в заключение намира оплакванията във въззивната жалби за неоснователни, тъй като в мотивите към обжалваното първоинстанционно решение районния съд е изложил подробни и обосновани мотиви относно съществуването на спора, като е разгледал подробно и задълбочено всички предпоставки на закона касателно обедняването на въззивницата Пенева за сметка на въззиваемата Н. за процесната сума от 5500 лева.

От събраните и проверени в хода на процеса и пред двете съдебни инстанции доказателства и предвид гореизложените подробни съображения и доводи, въззивната инстанция намира, че първоинстанционното решение се явява правилно и законосъобразно и като такова следва да бъде потвърдено. При постановяването му не са допуснати нарушения на материалния и процесуалния закон, като изводите на съда съответстват изцяло на събраните по делото доказателства.

По отношение на разноските по делото пред въззивната инстанция Въззивният съд счита, че тъй като се потвърждава изцяло обжалваното първоинстанционно Решение, с което на практика се оставя без уважение въззивната жалба на жалбоподателя И. Д. П. , то и разноските на страните пред въззивната инстанция следва да останат в тежест на жалбоподателя общо в размер на 700 лева, представляващи възнаграждение за един адвокат – адв.С.Р., съобразно представения списък на разноските по чл.80 от ГПК и Договора за правна помощ с № 224563 от 27.07.2020 год.

Водим от горните мотиви, Окръжният съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 447 от 20.03.2020 г., постановено по гр.дело № 3278/2019г. по описа на Старозагорски районен съд, като **ПРАВИЛНО** и **ЗАКОНОСЪОБРАЗНО**.

ОСЪЖДА И.Д.П. с ЕГН *****, с адрес гр. С., бул. ***** да заплати на Я. Г. Н. с ЕГН *****, с адрес гр. С.З., ул. ***** сумата от 700 /седемстотин/ лева за разноски по делото пред въззивната инстанция.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване в 1-месечен срок от връчването му на страните пред ВКС на Република България, при наличието на касационните основания по чл.280, ал.1 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____